

СТАНОВИЩЕ

НА ЕТИЧНАТА КОМИСИЯ НА СУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ПО СИГНАЛ ЗА ЗАМАСКИРАНА АНТИСЕМИТСКА ПРОПАГАНДА И ПОЛИТИЧЕСКО ВЕРБУВАНЕ

В началото на това изложение Етичната комисия счита за важно да формулира общите критерии, въз основа на които разглежда представения казус. Университетът е призван да бъде място на свобода и толерантност, което не може да остане встрани нито от актуалните социални проблеми на съвременността си, нито от изискванията за интелектуална честност, последователност в позициите и политическа неутралност.

Законът за Висшето образование декларира, че то е независимо от политически доктрини, не допуска ограничения във връзка с политическите възгледи (чл. 3 и 4) и установява задължението на членовете на академичния състав да не провеждат политическа дейност във висшите учебни заведения (чл. 56, ал. 1, т. 4). Изрично се посочва, че създаването на политически организации във висшите училища е нарушение на академичната автономия (чл. 22, т. 3). Тези основни положения са намерили своето продължение в уредбата на Правилника за устройството и дейността на Софийския университет. За нас тези принципи не представят просто формално възприети правила, а ценностни убеждения, които са били трайно демонстрирани от нашата академична общност.

След извършването на задълбочена проверка на сигнал от студента З. И. Х., Комисията стигна до следното становище:

1. Във връзка с изложените твърдения за дискриминация и антисемитска пропаганда

Етичната комисия не констатира антисемитска пропаганда в Софийския университет, тъй като не е установено нито едно доказателство за неравностойно третиране на базата на етнически произход, религиозна принадлежност или убеждения, призив към действия срещу евреите или реч на омразата срещу тях.

Етичната комисия взема предвид и това, че сигналът е подаден само от един студент, който е с еврейски произход и има засилена чувствителност към темата. Установи се, че самият той не е посещавал редовно лекциите при визираните от него преподаватели, не е получил желаната оценка на зададена писмена работа (писмената работа е по съвсем различна тема от тази в сигнала и се пази в архива), срещу което е възразил и изразил недоволство. Впоследствие е получил отлична оценка по същия предмет. Няма нито едно доказателство, че студентът З.И.Х. е бил дискриминиран, още по-малко по еврейска линия. Неговите твърдения не са потвърдени от други студенти, оплаквания от други лица не са постъпвали нито до Етичната комисия, нито до други университетски органи. От тази гледна точка следва, че вътрешните спорове с участието на сигналподателя са изчерпани, а спрямо него лично не е била проявена дискриминация.

2. Във връзка с изложените твърдения за политическа агитация в Университета.

Етичната комисия констатира, че от страна на доц. Огнян Касабов е налице отправяне на политически призиви по време на университетски събития, свързани с войната в Газа. Установена е и подкрепа за политическия по характер призив за преустановяване на академичното сътрудничество с Държавата Израел и по-специално изключването ѝ от програмата „Хоризонт“. Канени са студентите да се присъединят към пропалестинската студентска организация „Студенти за Палестина“, която не е част от СУ и няма разрешение да извършва дейност на територията на Университета. Подкрепата на доц. Касабов за тази организация, както и по-горните твърдения са установени на базата на публични изяви и изказвания, включително на територията на Университета.

За пряко политическо вербуване от страна на преподаватели не са установени данни – имейли са изпращани от адреса на организацията „Студенти за Палестина“ до служебните общодостъпни групови мейл-адреси на студентите, а не до техни лични такива, като не е оказван натиск за присъединяване към организацията. Налице е обаче нарушаване на баланса между академична свобода и политическа неутралност – поведение, което компрометира Университета като политически неутрална академична среда.

Като най-старото висше учебно заведение в България Софийският университет „Св. Климент Охридски“ винаги е бил емблема на академичната свобода, на толерантността и на широкото международното сътрудничество с държави от целия свят, основано на взаимно уважение. По отношение на темата за конфликта в Близкия Изток е давана академична трибуна за научни дискусии на преподаватели и студенти, застъпващи двете противоположни гледни точки в конфликта. Посочените в сигнала преподаватели са провели събития, подкрепящи палестинската кауза, но едновременно с това академичното сътрудничество на Софийския университет с Израел е на най-високо ниво и даже е нараснало сериозно в последните години. В Университета съществува специалност Хебраистика, която редовно организира мащабни мероприятия, с участието на израелски дипломати, като тези мероприятия са свободни, открити, достъпни и при тяхното провеждане не е имало конфликти или каквото и да било напрежение. Подчертаваме, че СУ никога не е преустановявал или възнамерявал да преустанови академичните си връзки с дадена държава, включително с Държавата Израел, тъй като това противоречи не неговите принципи и традиции.

Въпреки това Комисията счита, че поведението на визираните в сигнала преподаватели, макар и в различна степен, е в нарушение на академичната етика, тъй като е излязло от рамките на свободното изразяване на мнение и е преминало в пропагандна риторика в сградата на Университета и по време на учебния процес.

Следва да се отбележат дадените от гл. ас. д-р Момчил Христов обяснения, които показват неговото сериозно отношение към изложените в сигнала твърдения, както и подробното обосноваване на неговата лична позиция във връзка с беседите в рамките на негови лекции. Д-р Георги Герджиков също е аргументирал своята позиция

В позицията си доц. Огнян Касабов не отрича обвързаността си с коментираните събития на територията на Университета. Самият доц. Касабов предоставя линк към статия, която съдържа негови политически изказвания и популяризиране на посочената студентска организация на организирано от него академично събитие.

Университетът уважава свободата на словото, както и правото на ангажирана гражданска позиция, но подчертава, че преподавателите е необходимо да разграничат изказванията си в качеството си на частно лице.

Поради това, че казусът стана публичен, Етичната комисия настоява да не се правят генерални изводи от отделни инциденти или от поведението на отделни личности, които са прекрачили границите на академичната етика и са си позволили да извършват пропаганда на територията на Университета. Софийският университет е един от най-толерантните университети в света, включително към еврейски студенти и преподаватели. Особено на фона на случващото се в кампусите на големите европейски и американски университети, масовите протести срещу Израел, недопускането на еврейски студенти, физическите атаки срещу тях и действителното прекъсване на всякакви контакти с израелски академични институции, България като държава и Софийският университет като институция стоят като пример за толерантност в международен мащаб. Последното, в което Софийския университет може да бъде обвинен е антисемитизъм. И исторически, и днес, Университетът е доказал и защитил тази своя репутация.

ПРОФ. Д-Р РУМЯНА МАРИНОВА-ХРИСТИДИ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ЕТИЧНАТА КОМИСИЯ